

PDF/A formátumú fájlok létrehozása az elektronikus dokumentációs rendszerhez (ÉTDR)

Schneider Balázs 2013 június 11. 17:43

2013 január 1-én Magyarországon hatályba léptek az építési engedélyezési eljárás új szabályai. Ennek kapcsán a tervezőket, illetve az engedélyeket benyújtókat a jogszabályok új feladatok elé állították. Ennek egyik legproblémásabb és legtöbb szereplőt zavarba hozó pontja az elektronikus dokumentumok kötelező **PDF/A** formátumba való előállítás.

Mivel ehhez semmilyen eszközt nem biztosít a jogszabály készítője, illetve a hatóság, így a megfelelő eszközök beszerzéséről, betanulásáról és annak megbízhatóságáról mindenkinek magának kell gondoskodnia.

Megjegyzés: Elvárható lenne, hogy ha már nem biztosít eszközt az előírt formátumú fájlok előállításához (nem úgy, mint az adóhivatal az általa készített **abevjava** (ÁNYK) nyomtatvány kitöltő programjával), akkor legalább a tervezők által használt alkalmazások valamilyen szintű hitelesítését elvégeznék és azok listáját közzétennék (a digitális átállást megkönnyítő [MinDigTV matricarendszerhez](#) hasonlóan). Vagy biztosíthatnának egy saját, testreszabott **PDF/A** kompatibilis virtuális nyomtatót, amely letölthető lenne az **ÉTDR** oldaláról az ÉTDR saját arculatával; egy igen jó példa erre az [eDocPrintPro PDF/A](#) vagy a [BioPDF](#), amely mindenki számára egységes kezdeti megoldást nyújtana.

Általános megoldás híján mindenki maga próbálja meg megkeresni az interneten a megfelelő megoldást, amely sok esetben ahhoz vezet, hogy mindenféle ingyenes PDF nyomtatók telepítése során rendkívül sok kártékony program is telepítésre kerül. Nem beszélve arról, hogy ezeknek az ingyenes PDF nyomtatóknak a minőségét, megbízhatóságát (minden vonal, felirat szerepelni fog-e, illetve a megfelelő helyen lesz-e ábrázolva a PDF fájlban?) senki és semmi sem garantálja. *Míg a megvásárolt, illetve támogatással rendelkező szoftverek esetében van kinél reklamálni, addig az ingyenes PDF nyomtatók esetében erre nem igazán van lehetőség!*

További problémát jelent, hogy vannak, akik rendelkeznek hivatalos, megvásárolt szoftverrel, de nem tudnak arról, hogy szoftverük alpból képes **PDF/A** formátumú fájlokat készíteni.

Ebben a cikkben e két problémára próbálunk meg megoldásokat szolgáltatni. Egyrészt felsoroljuk azokat a leggyakrabban használt CAD alkalmazásokat, amelyek gyárilag képesek **PDF/A** formátumú fájlok előállítására, valamint teszünk négy (2 fizetős és 2 *kvázi ingyenes*) javaslatot PDF fájlok előállítására alkalmas virtuális nyomtatókra is.

Mi a PDF/A?

A PDF/A egy az ISO által szabványosított változata a Portable Document Format (PDF) formátumnak, azt specializálva az elektronikus dokumentumok hosszútávú megőrzésére. A PDF/A annyiban különbözik a PDF formátumból, hogy ki lettek belőle hagyva azok

képességek, amelyek nem illeszkednek a hosszútávú archiváláshoz, mint pl. a betűkészletek csatolása.

A PDF/A formátumról bővebben a [Wikipédia](#) szócikkében és a PDF/A formátumot gondozó szervezet (www.pdfa.org) oldalain olvashat.

Mi a különbség a beépített PDF exportálási képesség és a virtuális nyomtató között?

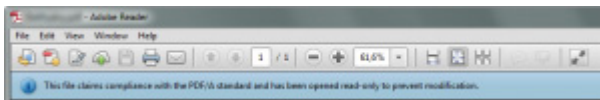
Fontos, hogy tisztában legyünk a fenti kérdéssel. **Mivel a PDF/A formátum tatalmi és formai korlátozásokat is tartalmaz, nem mindegy, hogy a nem megfelelő elemekkel mi fog történni a konvertálás közben.** Míg egy CAD alkalmazás az exportálás során, adott esetben, képes megfelelően helyettesíteni a nem megfelelő elemeket (dokumentáltan), addig a virtuális nyomtatóknál ez egy nem ismert metódus alapján történik. Arról sem szabad megfeledkezni, hogy a virtuális nyomtatók használata esetén a grafikus információk két konvertáláson (natív vektor adatok -> Windows GDI, Windows GDI -> PDF) fognak keresztül menni, ami növeli a hibák lehetőségét.

Korábban már említésre került, hogy a programokba integrált PDF/A exportálási képességet a program készítője a program egyéb funkcióihoz hasonlóan teszteli és szükség esetén elvégzi rajta a hibajavításokat, valamint támogatást biztosít hozzá. Így az elállított fájlok megfelelőségét illetően biztonságban érezheti magát a felhasználó. Azonban ez nem mondható el a virtuális nyomtatóval, különösen azok ingyenes változataival készített PDF/A fájlok esetén. **Semmilyen garancia nincs arra, hogy egy ingyenes virtuális nyomtatóval készített PDF/A fájlban az összes elem megtalálható-e vagy, hogy azok a megfelelő helyen vannak-e ábrázolva.** Támogatás sem jár a szabadon használható szoftverekhez.

Bizonyos felhasználások esetén fontos lehet, hogy a programokba épített funkció képes un. metadatokat (XMP) is elhelyezni az exportált fájlban, amelyet egy másik szoftverrel (pl. a dokumentum archiváló) ki lehet olvasni a PDF fájlokból.

Hogyan ellenőrizhető a PDF/A megfelelőség?

Olyan megfelelőség ellenőrzésre is alkalmas, a számítógépre telepített PDF megjelenő segítségével, mint pl. az [Acrobat Reader](#).

PDF/A megfelelőség ellenőrzése Acrobat Reader segítségével

Vagy egy online szolgáltatás segítségével, mint pl. a PDF-TOOLS.COM validátorával

PDF/A megfelelés ellenőrzése online

Tervező szoftverek és a PDF/A (CAD)

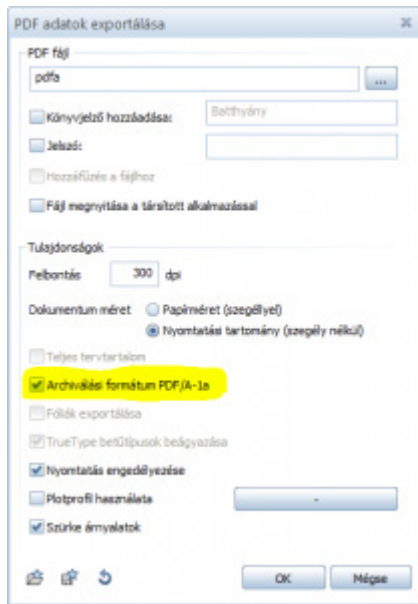
Ebben a listában azok a tervező szoftverek találhatók, amelyek képesek saját funkcióikkal előállítani PDF/A formátumú fájlokat.

Allplan

Az Allplan következő verziói **képesek külső segédeszköz igénybevétele nélkül, közvetlenül PDF/A formátumba exportálni rajzokat és komplett terveket:**

- Allplan 2009
- Allplan 2011
- Allplan 2012
- Allplan 2013

A PDF/A formátumot az exportálás párbeszédpaneljében kell beállítani. Az alábbi képen az Allplan 2013 párbeszédpaneje látható.

Exportálás Allplanból PDF/A formátumba

Megjegyzés: [Rákosi Zsolt blogján \(allplan.blog.hu\)](http://rakosi.blog.hu) egy részletes ismertető található a megfelelő PDF/A formátumba való exportálás lépéseiről.

Használt PDF könyvtár: [Adobe PDF Library 9.1](#)

ArchiCAD

Az ArchiCAD jelenlegi (ArchiCAD 16) és korábbi verziói nem tartalmazzak natív PDF/A formátumú exportálási lehetőséget, miközben az ArchiCAD 11-es verziótól kezdve rendelkezik saját PDF exportálási képességgel. A Graphisoft azt ígéri, hogy a 2013-ban megjelenő ArchiCAD 17-es verziója már képes lesz PDF/A formátumban menteni a terveket. Addig az ArchiCAD felhasználók kénytelenek más forrásból származó [egyéb alkalmazásokat](#) használni a megfelelő formátumú PDF fájlok előállításához. A [Graphisoft weboldalán](#) bővebb információ található erről.

Használt PDF könyvtár: [PDFTron PDFNET](#).

AutoCAD

Az AutoCAD jelenlegi (AutoCAD 2014) és korábbi verziói nem tartalmazzak natív PDF/A formátumú exportálási lehetőséget, ugyanakkor az AutoCAD 2009-es verziójától kezdve rendelkezik saját PDF exportálási képességgel. Arról semmilyen információ nem lelehető fel, hogy a jövőben tervezik-e ezen képesség beépítését, így addig az AutoCAD felhasználók, az ArchiCAD felhasználókhöz hasonlóan, kénytelenek más forrásból származó [egyéb alkalmazásokat](#) használni a megfelelő formátumú PDF fájlok előállításához.

Megjegyzés: Az egyes helyeken fellelhető leírásokban javasolt felhasználói tulajdonságok beállítása (betűtípus-kezelésnél az összes rögzítése opció kiválasztása és a fóliainformációk hozzáadásának kikapcsolása) sajnos nem elegendők a PDF/A megfelelés eléréséhez.

Használt PDF könyvtár: DWG To PDF.pc3 – pdfplot11.hdi

Irodai alkalmazások és a PDF/A (Office)

A tervezőknek a rajzok mellett szöveges, táblázatos dokumentumokat is be kell nyújtaniuk az engedélyezési eljáráshoz, ezért az ilyen dokumentumokat is PDF/A formátumban kell előállítani és feltölteni az ÉTDR rendszerbe. A következőkben a **Microsoft Office** és az ingyenes **LibreOffice** esetén mutatjuk be, hogy kell **PDF/A** formátumot menteni.

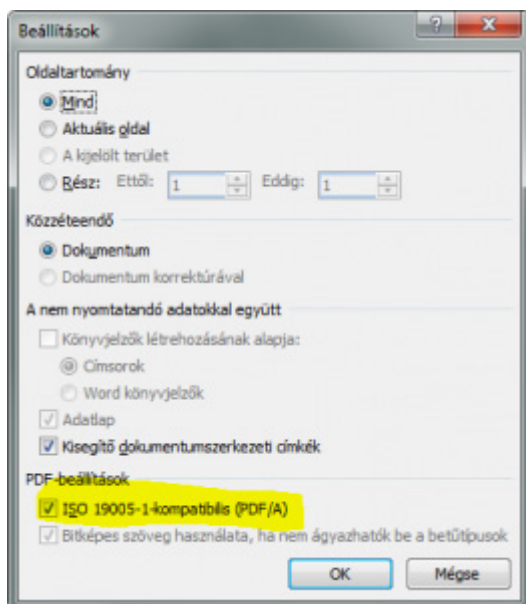
Microsoft Office

A Microsoft Office két leggyakrabban használt **programja a Word és Excel a 2007-es verzió óta képes mindenféle segédeszköz nélkül PDF/A formátumba exportálni**. Az Office 2003 verzióhoz és a korábbi verziókhoz más forrásból származó [egyéb alkalmazásokat](#) kell használni a megfelelő formátumú PDF fájlok előállításához.

Egy Word dokumentum PDF/A formátumba való mentéséhez:

Word 2007 esetén:

1. Kattintson az **Office** gombra.
2. Kattintson a **Mentés másként** gombra.
3. Válassza ki a **Fájl típusa** listában a **PDF (*.pdf)** elemet.
4. Kattintson a **Beállítások** gombra.
5. Aktiválja az **ISO 19005-1-kompatibilis (PDF/A)** jelölőnégyzetet, és fogadja el az **OK** gombbal.

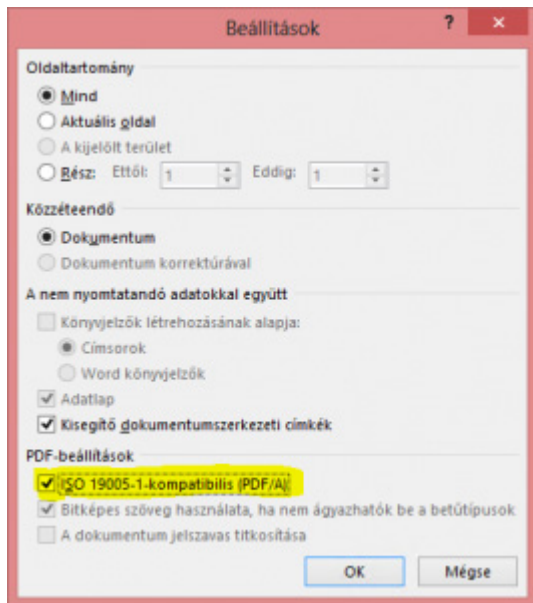

Microsoft Word 2007 és 2010 dokumentum közzététele PDF/A formátumba

Word 2010 és Word 2013 esetén:

1. Kattintson a **Fájl** gombra.
2. Kattintson az **Exportálás** gombra.
3. Kattintson a **PDF/XPS létrehozása** gombra.

4. Kattintson a **Beállítások** gombra.
5. Aktiválja az **ISO 19005-1-kompatibilis (PDF/A)** jelölőnégyzetet, és fogadja el az **OK** gombbal.

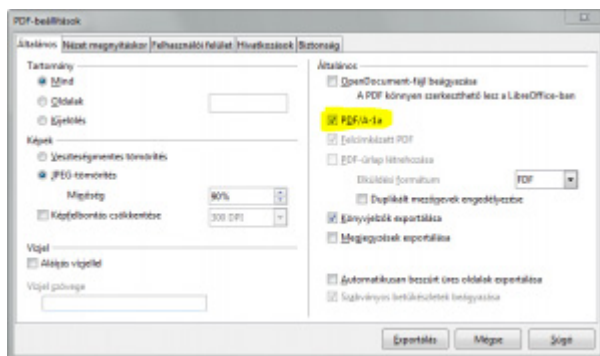
Microsoft Word 2013 dokumentum közzététele PDF/A formátumba

LibreOffice

A LibreOffice egy platformfüggetlen, szabadon használható irodai programcsomag, amely kompatibilis más jelentős irodai programcsomagokkal. Az OpenOffice.org 3.3-as verziójából jött létre, amelynek már 2.4 verziója képes volt **PDF/A** formátumba exportálni a dokumentumokat.

Egy Writer dokumentum PDF/A formátumba való mentéséhez:

1. Kattintson a **Fájl** menüben az **Exportálás PDF-be...** parancsra.
2. Aktiválja az **Általános** területen a **PDF/A-1a** jelölőnégyzetet.
3. Kattintson az **Exportálás** gombra.

LibreOffice dokumentum exportálása PDF/A formátumba

Egyéb alkalmazások és a PDF/A (virtuális nyomtató)

Amennyiben a használt alkalmazás nem tartalmaz beépített **PDF/A** exportálási lehetőséget, akkor keresni kell egy olyan virtuális nyomtatóként telepíthető alkalmazást, amelyre nyomtatva, bármely programból elkészíthető a kívánt **PDF/A** formátumú fájl. A felsorolásban szereplő alkalmazások közül első sorban a fizetőseket érdemes előnyben részesíteni, míg az ingyeneseket csak a legvégső esetben ajánlott alkalmazni.

A virtuális nyomtatókról itt olvashat egy másik cikket: [Saját PDF/A konverter összeállítása ÉTDR-hez, második kör haladóknak](#)

Adobe Acrobat (fizetős)

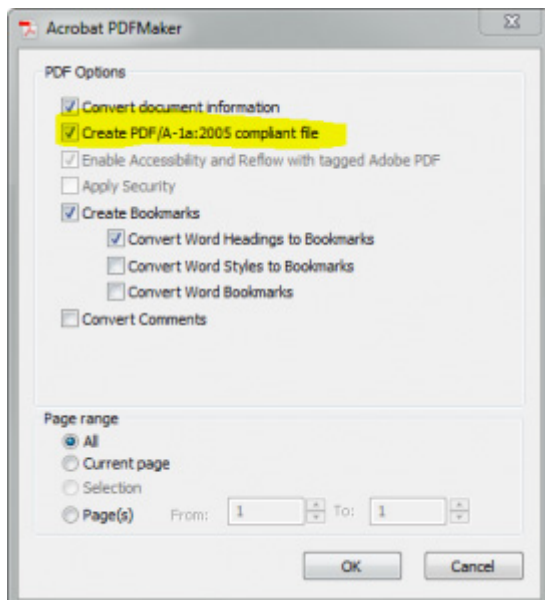
Nem vitás, hogy PDF megalkotója nem lehet rossz választás. Ugyan pénzbe kerül, de egyik tervező sem dolgozik ingyen. Az Acrobat telepítéskor képes beépülni néhány népszerű programba (pl. Word, Excel stb), és így közvetlenül elérhetővé válik az alkalmazáson belül. Emellett a nyomtatók közé is telepít egy Adobe PDF nevű nyomtatót, amit korábban PDFMaker néven ismerhettünk meg.

Próbaverzió

letöltése. http://www.adobe.com/cfusion/tdrc/index.cfm?product=acrobat_pro&loc=us

Egy Word dokumentum PDF/A formátumba való mentéséhez:

1. Kattintson az **Office** gombra.
2. Kattintson a **Mentés másként – Adobe PDF** gombra.
3. Kattintson az **Options** gombra.
4. Aktiválja az **Create PDF/A-10:2005 compliant file** jelölőnégyzetet, és fogadja el az **OK** gombbal.

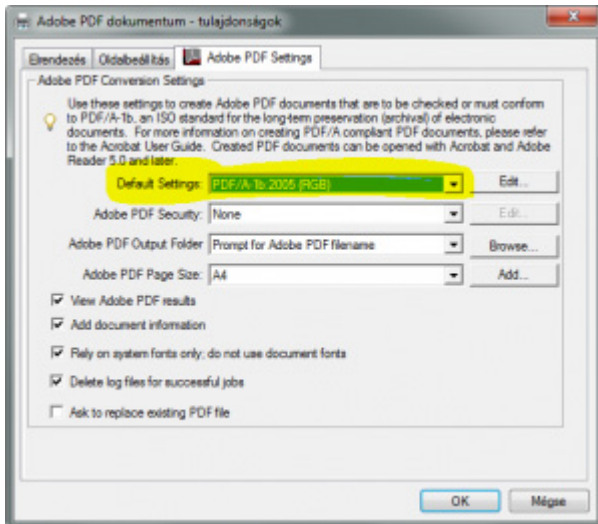

Microsoft Word dokumentum mentése Adobe PDF/A formátumba

Használt PDF könyvtár: [Adobe PDF Library](#)

Tetszőleges programból PDF/A fájl előállításához:

1. Hívja meg az adott programban a **Nyomtatás** parancsot (a menüből és ne az eszköztárról).
2. A **Nyomtató** területen válassza ki az **Adobe PDF** nyomtatót.
3. Kattintson a **Tulajdonságok** gombra.
4. Válassza ki a **Default Settings** listából a **PDF/A-1b:2005 (RGB)** elemet, és kattintson az **OK** gombra.

PDF/A fájl előállítás a tetszőleges programból

Használt PDF könyvtár: **Acrobat Distiller**

eDocPrintPro PDF/A (fizetős)

Ez a Ghostscript alapú virtuális nyomtató azért került kiválasztásra, mert lehetőség van arra, hogy a PDF/A képességgel rendelkező nyomtató illesztőprogramjukat saját igényünknek megfelelően [testreszabhassuk](#), és saját termékünk tegyük elérhetővé ügyfeleink és üzleti partnereink számára. **Milyen nagyszerű lenne, ha az ÉTDR oldaláról le lehetne tölteni egy ilyen egyedi nyomtató illesztőprogramot, amely mindenki számára kiindulási megoldást biztosítana.**

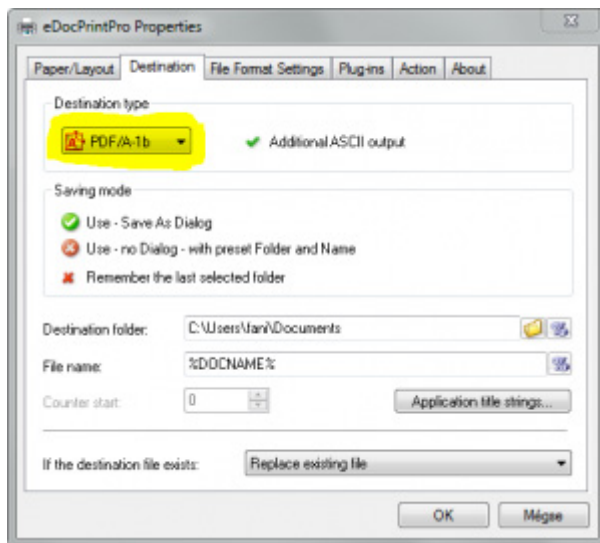
Próbaverzió letöltése: <http://www.pdfprinter.at/index.php?id=downloads-pdfprinter-edoc&L=1>

Az **eDocPrintPro** virtuális nyomtató mellett automatikusan telepíti a GhostScript 9.06 verzióját a számítógépre (akkor is, ha már van újabb telepítve a számítógépünkre), ha van telepítve korábbi, akkor azt még a telepítés előtt el kell távolítani.

Tetszőleges programból PDF/A fájl előállításához:

1. Hívja meg az adott programban a **Nyomtatás** parancsot (a menüből és ne az eszköztárról).
2. A **Nyomtató** területen válassza ki az **eDocPrintPro** nyomtatót.
3. Kattintson a **Tulajdonságok** gombra.
4. Válassza ki a **Destination** panelfület.

5. Válassza ki a **Destination Type** területen a **PDF/A-1b** elemet, és kattintson az **OK** gombra.

PDF/A fájl előállítása tetszőleges programból

Használt PDF könyvtár: [GPL Ghostscript](#)

PDFCreator

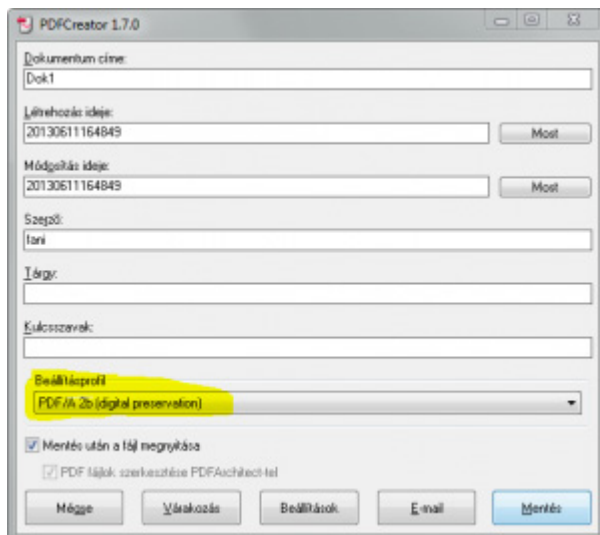
Licenc: [szabadon felhasználható – GNU General Public License, FairPlay License](#)

A PDFCreator is egy Ghostscript alapú virtuális nyomtató. Teljesen ingyenes használható eszköz, de ennek fejében Adware-t (reklámprogramot) is telepít a számítógépre; mindig van csapda. Ha telepítés közben deaktiválja a PDFArchitect összetevőt, akkor ezektől nagy valószínűséggel meg lehet szabadulni. A Ghostscriptből egy saját példányt telepít.

Telepítő letöltése: <http://www.pdfforge.org/download>

Tetszőleges programból PDF/A fájl előállításához:

1. Hívja meg az adott programban a **Nyomtatás** parancsot (a menüből és ne az eszköztárról).
2. A **Nyomtató** területen válassza ki az **PDFCreator** nyomtatót.
3. Kattintson az **OK** gombra.
4. Válassza ki a **Beállításprofil** alatt a **PDF/A 2b (digital preservation)** elemet, és kattintson a **Mentés** gombra.

PDF/A fájl előállítása tetszőleges programból

Használt PDF könyvtár: [GPL Ghostscript](#)

Bullzip PDF printer

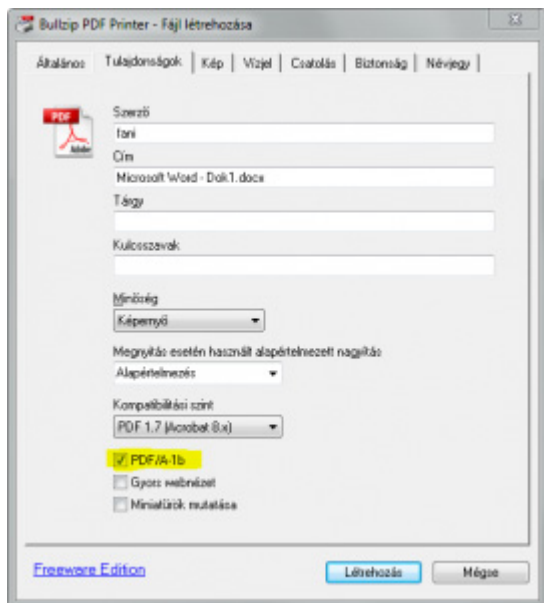
Licenc: kereskedelmi célokra korlátozottan használható

A Bullzip PDF Printer ugyancsak egy Ghostscript alapú virtuális nyomtató. Magáncélra korlátlanul felhasználható, míg kereskedelmi célra csak 10 db telepíthető belőle. **Létezik belőle fizetős változat is BioPDF néven, amelyből ugyancsak elérhető korlátlanul terjeszthető, testreszabható változat (az ÉTDR projektbe beleférhetne!).**

Telepítő letöltése: <http://www.bullzip.com/products/pdf/info.php#download>

Tetszőleges programból PDF/A fájl előállításához:

1. Hívja meg az adott programban a **Nyomtatás** parancsot (a menüből és ne az eszköztárról).
2. A **Nyomtató** területen válassza ki a **Bullzip PDF Printer** nyomtatót.
3. Kattintson az **OK** gombra.
4. Válassza ki a **Tulajdonságok** panelfület.
5. Aktiválja az oldal alsó részén a **PDF/A-1b** jelölőnégyzetet, és kattintson a **Létrehozás** gombra.

PDF/A fájl előállítás a tetszőleges programból

Megjegyzés: A GUI magyar nyelvű fordítása nem teljesen felel meg az eredetinek!

Használt PDF könyvtár: [GPL Ghostscript](#) + PDF Power Tool

További hivatkozások: